

HØRINGSSVAR TIL NOU 2019:23

Ny opplæringslov

fra Norsk Leirskoleforening (NLF)

Høringssvaret gjelder utvalgets forslag knyttet til leirskole.

Se NOUen kap. 10.3.2, kap. 38.2, kap. 38.4.7, kap. 38.5, kap. 43.8 og kap. 56.10

UTVALGETS FORSLAG

Utvalget foreslår å fjerne alle forankringer leirskole har i Opplæringsloven: se §§ 2-3, 10-3 og 13-7b.

Forslaget bryter med en 50-årig tradisjon i det norske skolelovverket, og innebærer en utradering av leirskole som læringsarena i grunnskolen. Fjerning av §13-7b innebærer at elevene mister retten til sitt ene leirskoleopphold i løpet av 10 års skolegang, og skolen og lærerne mister retten til å velge blant et bredt mangfold av læringsarenaer utenfor klasserommet. Sletting av §10-3 innebærer at den pedagogiske kvalitetssikringen i leirskoleordningen fjernes. Utvalget vil at det ikke lenger skal være kommunalt ansatt undervisningspersonale på leirskoler, og at det heller ikke skal stilles krav til kompetanse.

UTVALGETS BEGRUNNELSE

Utvalget begrunner disse forandringene med at «*det vil gi større kommunalt og profesjonelt handlingsrom.*»

Fjerning av §10-3 begrunnes med at «*det er urimelig at vertskommunene pålegges å tilsette fast undervisningspersonale på leirskoler.*»

FØLGER AV UTVALGETS FORSLAG:

- Den norske leirskoletradisjonen ødelegges.
- Kvaliteten i tilbudet undergraves og forringes.
- Mange elever vil miste sitt leirskoleopphold og en verdifull læringsarena.
- Skolen og lærerne fratas metodevalg og profesjonelt handlingsrom.
- Skolen føres tilbake til en situasjon med usikkerhet, uro og støy rundt tilbudet.

Tre forhold er sentralt å besvare:

1. Elevenes rett til leirskole
2. Varigheten på oppholdet
3. Kommunalt ansatte leirskolelærere

NORSK LEIRSKOLEFORENINGs FORSLAG

- Lovfestingen av leirskoleopplæring videreføres, jfr. § 13-7b
- Lovens §13-7b endres til å omfatte fire overnattinger, for å sikre fullverdige leirskoleopphold, kvalitet i tilbudet og best læringsutbytte for investerte midler.
- Lovfestingen av kravet til kommunalt ansatt undervisningspersonale på faste leirskoler videreføres, se § 10-3, for å ivareta et offentlig opplæringstilbud. Kompetansekrav til leirskolelærere videreføres, herunder krav til pedagogisk og relevant faglig utdanning, for å sikre kvaliteten i elevenes undervisningstilbud.

Forslag til ordlyd i ny opplæringslov fremmes til sist i dette høringssvaret. I det følgende vil vi gå inn på utvalgets forslag, begrunnelser og konsekvenser, samt begrunne NLFs syn og bakgrunnen for det.

STORTINGETS NYLIGE LOVFESTING AV LEIRSKOLE

Leirskoleopphold og overnattingsturer ble i juni 2019 lovfestet av et samstemt Storting, se opplæringslovens § 13-7b. Det var tverrpolitisk enighet om at leirskoleopplæring er så verdifull at alle elever må sikres tilbudet. Det enstemmige vedtaket er fattet etter et langt og grundig vurderingsarbeid, på bakgrunn av en 50-årig vellykket leirskoletradisjon, og på bakgrunn av at den manglende lovsikringen hadde mange uheldige følger i skolen, for elevene, lærerne og foreldrene.

Utvalget går i svært liten grad inn i bakgrunnen og de faglige begrunnelser for lovfestingen. Dette til tross for at lovfestingen fant sted kun fem måneder før den foreliggende NOUen ble publisert. NLF vil derfor innledningsvis kort peke på følgende punkter:

SITUASJONEN FØR LOVFESTINGEN

Skoler, lærere og elever erfarte gjennom flere tiår, før tilbudet ble sikret i juni 2019, at kommuner valgte å frata elevene leirskoletilbudet, uten noen faglig basert begrunnelse for dette.

- Det var over hele landet plutselige og sporadiske kutt i leirskoletilbud som elevene hadde gledet seg til i årevis.
- Det var sterke reaksjoner i elevgruppa, i foreldregruppa og i skolen på urettferdige forskjeller og manglende likeverdig tilbud.
- Det var en vedvarende usikkerhet og manglende forutsigbarhet for skolen, elevene og leirskolene rundt tilbudet.
- Det var utstrakt press på foreldrebetaling og omfattende brudd på gratisprinsippet.
- Det var en tilbakevendende rekke av uro, støy og kamper på flere fronter for et sterkt ønsket tilbud.

Dersom utvalgets forslag får gjennomslag, vil dette igjen bli situasjonen for skolen, elevene og foreldrene.

Utvalget har i NOUen ikke drøftet situasjonen før lovfestingen i juni 2019. Utvalget har, med unntak av én setning, heller ikke drøftet de faglige begrunnelser for lovfestingen. Dette fremstår som en stor svakhet ved NOUen hva gjelder punktene om leirskole.

HVORFOR LEIRSKOLE?

For en gjengivelse av de faglige begrunnelsene for lovfestingsvedtaket, viser NLF til det solide arbeidet Stortinget gjorde i forbindelse med lovfestingen. Dette framgår blant annet av Stortingsdebatten den 04.06.2019, i en rekke budsjettmerknader og forarbeidene til loven, som også understøttes av friluftslivsmeldingen, og andre politiske utredninger.

Det er berettiget å forvente en grundig omtale av faglige argumenter både for og mot en relevant og godt innarbeidet læringsarena som vurderes i en NOU. I denne NOUen er vurderingen fraværende av både tilbudets særegne muligheter for å understøtte læreplanfornyelsen, og hvordan tilbudet kunne implementeres på en god måte i fremtidens skole.

Utvalgets drøfting av faglige argumenter for leirskoleordningen er mildt sagt mangelfull. Dette gir grunn til bekymring for hvilken kunnskap om ordningen utvalgets forslag bygger på.

Leirskole fremmer læring i samsvar med skolens formålsparagraf og læreplaner. De tverrfaglige temaene i læreplanfornyelsen står helt sentralt i leirskoleideen. Når man ser på læreplanfornyelsen og satsingene for «framtidens skole», er leirskole som læringsarena viktigere enn noen gang. NLF viser til oversikt over leirskoletilbudets forankringer i læreplanverket på leirskole.no under fanen Lovverket. Forankringer til ny læreplan er også framstilt lenger ned i dette høringssvaret.

Det kan også nevnes at Norsk Leirskoleforening i 2018 mottok Friluftslivets Hederspris. Begrunnelsen var bl.a. leirskolenes 50-årige arbeid med å formidle den norske friluftslivstradisjonen til en hel generasjon skoleelever. Dette arbeidet treffer alle, og stimulerer til aktiv bruk av naturen med alle de verdier det har for folkehelse, fysisk og psykisk.

Følgende punktliste gir en overordnet oversikt over noen av leirskoleopplæringens verdier og hva tilbudet ivaretar og fremmer:

- Folkehelse og livsmestring
- Klima og miljø
- Bærekraftig utvikling
- Kulturformidling
- Integrering
- Sosial utjevning
- Klassemiljø, skoletrivsel og forebygge skolefravall
- Sosial kompetanse
- Forebygge og avdekke mobbing

- Mestring, selvbilde og psykisk helse
- Praktisk og virkelighetsnær læring
- Dybdelæring
- Tilpasset opplæring

Leirskolens egenart gir andre læringsmuligheter enn klasseromsundervisningen. Det er opphold over fem sammenhengende dager i et nytt miljø, samvær med medelever og elever fra andre skoler, tid på en annen måte med klasselæreren, tid og ro til å gå inn i og oppleve naturen gjennom spennende og varierte aktiviteter som fremmer miljøforståelse og dybdelæring.

Det er ikke noe annet opplegg i skolen som gir disse rammene og unike mulighetene. Utvalget har ikke skrevet noe om dette i sin utredning, og det er uklart i hvilken grad dette er sett på og gått inn i.

Det framstår som utvalgets medlemmer ikke har kjennskap til leirskoleopplæring som læringsverktøy. Utvalget har heller ikke tatt kontakt med sentralletet i leirskolemiljøet for å søke kunnskap i arbeidet med NOUen. Dette er underlig og uheldig sett i lys av at utvalget lander på et så radikalt forslag til endring av en 50-årige norsk leirskoletradisjonen.

Det kan være at utvalget har avsluttet sitt raske arbeid med leirskolesaken før lovfestingen ble vedtatt i juni 2019, og ikke hatt tid til å gå inn begrunnelsene for det samstemte tverrpolitiske Stortingsvedtaket.

KONSEKVENSER AV UTVALGETS FORSLAG

Utvalgets endringsforslag vil undergrave den norske leirskoletradisjonen, ødelegge kvaliteten i tilbudet og sette skolen tilbake i en verre situasjon enn vi hadde før lovfestingen.

Konsekvensene er mange omkring hver av de to lovparagrafene utvalget vil slette.

Hvis nåværende §13-7b fjernes:

- Skolen mister retten til en ønsket og verdifull læringsarena.
- Lærernes metodevalg og profesjonelle handlingsrom svekkes.
- Svært mange elever vil hvert år miste leirskoletilbudet dersom lovfestingen fjernes.
- De som rammes får et fattigere mangfold i skoletilbudet.
- Likeverdigheten i det norske opplæringstilbudet undergraves.
- Det oppstår på nytt usikkerhet rundt hvem som får og hvem som ikke får tilbudet.
- Vi settes tilbake til uverdige og uriktige forskjeller i skoletilbudet.
- Ny uforutsigbarhet med endringer og kutt i tilbudet i kommunenes og skolenes årlige budsjettbehandlinger.
- Kutt vil gi nytt press på foreldrebetaling.
- Vi settes tilbake i situasjonen med nye brudd på gratisprinsippet.
- Tilbake til bråk, uro, støy og aksjoner.
- Ny unødvendig energibruk i kampen for et tilbud alle vil ha, både lærere, elever og foreldre.
- Usikkerhet og uforutsigbarhet for vertskommunene i deres arbeid med å levere gode

pedagogiske opplegg for brukerkommunene.

- Uforutsigbarhet for leirskolestedene som medfører svekkelse av kvaliteten i tilbudet.

Disse punktene er ikke antagelser, men en beskrivelse av situasjonen før §13-7b ble innført i 2019. Det er fakta basert på mange års erfaring.

Hvis nåværende §10-3 fjernes:

- Det er et alvorlig angrep på grunnlaget for det etablerte leirskoletilbudet at kvalitetssikringen med kommunalt ansatte leirskolelærere foreslås fjernet.

- Med det vil brukerskolene og brukerkommunene miste den pedagogiske kompetansen som i dag ligger i leirskolens kommunale undervisningspersonale. Det er ryggraden i leirskoletradisjonen og definisjonen på «faste leirskolesteder» og «bemannet leirskole».

- Medfølgende lærere fra brukerskolene vil dermed selv stå med ansvaret for undervisningen på en ny og ukjent læringsarena, i et fremmed miljø og i naturaktiviteter med særlige krav til sikkerhet. Det er ikke forsvarlig, og ikke riktig å pålegge medfølgende lærere. Gjennom hele leirskoleordningens historie har dette ansvaret vært trygt plassert hos lokale kommunalt ansatte leirskolelærere, med pedagogisk utdanning og spisskompetanse på aktiviteter og lokalt naturmiljø.

Det er like viktig med kompetansekrav i leirskoleopplæring som i matte, norsk og engelsk, og ennå viktigere med tanke på elevenes sikkerhet.

- En grunnpilar i leirskoletilbudet og en avgjørende faktor for tilbudets høye brukertilfredshet blir revet bort med dette forslaget.

KOMMENTARER TIL UTVALGETS ARGUMENTASJON

A) Lovfestingen

Utvalgets begrunnelse for forslaget står i direkte motsetning til konsekvensene det får.

I NOUens kap. 10.3.2 står det: *«Utvalget foreslår enkelte endringer som vil gi større både kommunalt og profesjonelt handlingsrom, som ikke å videreføre kravet om leirskole.»*

Skolene og lærerne får med utvalgets leirskoleforslag tvert om redusert sitt profesjonelle handlingsrom og fratas muligheten for å kunne velge blant de unike læringsarenaene som leirskolene representerer.

Med dagens lovverk kan skolene og kommunene fritt velge type leirskoleopphold fra et bredt mangfold av aktiviteter, kulturer og tradisjoner, fra ulike naturmiljø og til forskjellige årstider. Alle tilbudene imøtekommer en rekke av læreplanens overordnede mål og kompetansemål, og har en svært god relevans til nytt læreplanverk, formålsparagrafen og skolens mandat, se tidligere nevnte link til oversikt på leirskole.no/lovverket.

Leirskoletilbudet er imidlertid truet av økonomiske årsaker, og må derfor sikres. Dette er dokumentert gjennom årtiers erfaringer med tilbudet.

På tross av manglende sikring og økonomiske utfordringer har leirskoleordningen overlevd siden 60-tallet, men med en unødvendig og gjentakende rekke av omkamper og uro. Det sier mye om verdien av leirskoletilbudet og hvor sterkt tilbudet er ønsket.

Alle kutt har vært ensidig økonomisk begrunnet.

Utvalget uttaler selv i kap.10.3.2 at:

«Selv om kommunal styring av skolene ikke er et problem i seg selv, er det en utfordring dersom andre hensyn enn faglig-pedagogiske får for stor betydning i spørsmål som er av faglig-pedagogisk karakter. I praksis vil det typisk være økonomiske hensyn som konkurrerer med de faglig-pedagogiske hensynene.»

Nettopp dette gjelder i høyeste grad leirskoletilbudet.

Videre står det:

«Dersom kommunen skal gripe inn i de faglig-pedagogiske vurderingene, må kommunen ha et saklig grunnlag. Reglene i opplæringsloven vil ha betydning for hva som er et saklig grunnlag. Dersom loven legger opp til faglig-pedagogiske vurderinger, vil for eksempel hensynet til økonomi være et utenforliggende hensyn, som det ikke vil være saklig å ta hensyn til.»

På bakgrunn av leirskoletilbudets brede faglig-pedagogiske kvaliteter, er det viktig at tilbudet er lovfestet og blir skjermet for økonomiske kutt.

I NOUens kap 43.8.1 peker utvalget på Granavolden-plattformen som årsak for lovfestingen. Det er riktig at leirskolesaken ble tatt inn i regjeringserklæringen, men når utvalget kun uttaler at tilbudet ble lovfestet fordi at det er *tradisjon for skoleturer*, og at *turer er viktige, sosialt og faglig*, er det selvsagt altfor tynt og dermed misvisende.

Leirskoletilbudet handler om elevenes mulighet for å få oppleve en annerledes og verdifull læringsarena som oppfyller en rekke krav i læreplanen. Det ligger langt mer bak Granavolden-enigheten i leirskolesaken enn det utvalget viser til, se blant annet tidligere henvisninger til lovarbeidet forut for lovfestingen i juni 2019.

I samme kapittel 43.8.1 vises det til at de fleste høringsinstansene var positive til lovfesting av tilbudet, og at kun KS og enkelte kommuner ikke støttet forslaget. Da er det oppsiktsvekkende at det kun er KS det vises til i utvalgets argumentasjon.

Utvalget støtter seg på uttalelsen *«KS mener lovfestingen er en svært inngripende detaljregulering som strider mot regjeringens mål om å redusere statlig detaljstyring.»*

Da er det underlig at utvalget ikke drøfter nærmere hvorfor regjeringen nettopp har gjort akkurat det i denne saken, sett fra skolens og elevenes ståsted og interesse. Det virker påfallende.

At Stortinget enstemmig går inn for å lovfeste leirskoletilbudet, sier mye om betydningen av at alle elever får ett leirskoleopphold eller annen overnattingstur i løpet av skolegangen. Det underslås i utredningen. Leirskole er en pedagogisk arbeidsmåte som trenger sikring, og KS blir framstilt i denne sammenheng som ikke å synes ta hensyn til kommunenes mangfold i læringsarenaer. Det er ikke riktig. KS har i forbindelse med håndteringen av koronasituasjonen gitt uttrykk for et helt annet syn i [uttalelse](#) fra 26. mai 2020. Der sier KS at *"leirskole er en viktig del av opplæringstilbudet"*.

På [KS sin nettside](#) står det bl.a. at *"Leirskolene og kommunene er gjensidig avhengige av hverandre, både nå og i framtiden."* og at *"Anbefalingene har som et felles utgangspunkt at leirskoletilbudet må kunne videreføres på en god måte når skoletilbudet normaliseres..."*

Utvalget henviser til slutt i kap. 43.8.1 til læreplanene i fag når det gjelder tilbudets relevans, men nevner kun ett kompetansemål innenfor kroppsøvingsfaget. Det er helt riktig at læreplanene i fag inneholder kompetansemål som er relevante for leirskole, men det gjelder en rekke kompetansemål og i flere ulike fag. Det har ikke utvalget sett eller forstått. I en utredning som dette blir det videre mangelfullt å ikke gå inn i det øvrige læreplanverket, både overordnet del og ikke minst i formålsparagrafen, som også ligger fast for utvalgets mandat. Hele læreplanverket imøtekommes på særlig god måte av læringsarenaen leirskole. Viser igjen til tidligere henvisninger og forankringer til ny fagplan.

I siste setning i kap. 43.8.1 står det:

«Mest aktuelt er kompetansemålet etter 7. trinn i kroppsøving om at elevene skal kunne planlegge og gjennomføre en overnattingstur.»

Når dette er forankringen utvalget finner mest aktuell i læreplanen, avdekker det en stor mangel på kunnskap om og forståelse for opplæringen som gjennomføres på leirskole. Leirskole som læringsarena har sin styrke i tverrfaglighet og treffer på kompetansemål i mange ulike fag. Friluftsliv er et hovedemne i kroppsøvingsfaget, og folkehelse og bærekraftig utvikling to bærende tverrfaglige temaer i fremtidens skole. Disse står helt sentralt i leirskoleopplæringen. Kompetansemålet i Kroppsøving under hovedemnet friluftsliv, om å planlegge og gjennomføre en overnattingstur er veldig bra, men det dekkes normalt ikke på leirskole med overnatting innendørs på rom i køyesenger. En overnattingstur i læreplan-konteksten friluftsliv foregår med ryggsekk og sovepose ute i naturen. Det *kan* gjennomføres på et leirskoleopphold, og noen leirskoler gjør det, men langt de færreste. Dette er et kompetansemål som snarere kommer utenom leirskoleoppholdet, og heller som en overnatting ute i skolens nærmiljø.

Kommentarer til kap. 43.8.2 Utvalgets vurdering

Her behandler utvalget skolenes metodefrihet som et viktig grunnprinsipp. Det synet deler vi, og nettopp metodefrihet til å få velge en eller annen form for leirskoleopplæring eller overnattingstur er en hovedbegrunnelse for at det må være lovfestet. Uten lovfesting vil skolen og lærerne kunne miste friheten til å velge denne læringsarenaen. Den vil, som 50 års erfaring viser, i mange kommuner kunne ofres på økonomenes alter. Argumentet til utvalget tilsier derfor motsatt konklusjon av det utvalget trekker: Lovfesting må til for å sikre metodefriheten.

Videre står det:

«Utvalget mener kompetansemålene i læreplanverket er tilstrekkelige, og at disse bør være styrende for hvordan opplæringen gjennomføres.»

Over 50 års erfaring viser at kompetansemål i læreplan ikke når frem i kommunenes avveining av leirskoletilbudet opp mot økonomiske betraktninger. Utvalgets syn er derfor i beste fall naivt.

Videre uttaler utvalget:

"I praksis vil det være vanskelig å gi opplæring i samsvar med de ovennevnte kompetansemålene i kroppsøving uten å gjennomføre en overnatting, men dette understreker i så fall bare at den foreslåtte plikten ikke er nødvendig."

Dette synet viser på ny hvilken manglende forståelse utvalget har for leirskole som tverrfaglig læringsarena, se forklaringen på kompetansemålet i forrige avsnitt. Utvalgets manglende

forståelse kommer også til uttrykk i den neste sammenligningen, som i denne sammenhengen framstår som meningsløs:

«For eksempel er det ikke krav i opplæringsloven om at det må gjennomføres svømmeundervisning, selv om dette åpenbart er nødvendig for at elevene skal kunne oppnå kompetansemål knyttet til svømmeferdigheter.»

Svømmeopplæringen er, som utvalget burde være kjent med, et forsømt område i store deler av landet over mange år. Dette til tross for at rett til svømmeopplæring er hjemlet i forskrift, at det er krav til å gjennomføre nasjonale ferdighetsprøver for svømmedyktighet, og at de senere år har vært et særlig fokus på denne opplæringen. Dette illustrerer at det helt klart burde vært et krav i opplæringsloven om at det må gjennomføres svømmeundervisning, sammen med en angivelse av omfanget. Svømmeopplæring illustrerer at regulering kun gjennom kompetansemål i læreplanen, som forskrift, ikke er tilstrekkelig, enda opplæringen er livsviktig, så lenge det gjelder et tilbud som koster penger.

For øvrig er det i læreplanen krav om at elevene skal få erfaring med svømming og livberging utendørs. Det er fint her å kunne gjøre oppmerksom på at landets leirskoler med kyst og innsjø i sitt nærmiljø har denne opplæringen på programmet.

Varighet på oppholdet

I kap. 43.8.2 står det:

«Det er særlig inngripende at det er fastsatt et minstekrav til antall overnattinger. Departementet har begrunnet kravet med at tre overnattinger er minstekravet for å få tilskudd etter gjeldende tilskuddsordning. Etter utvalgets vurdering er ikke dette et viktig argument for å regulere antall overnattinger.»

Igjen viser utvalget en mangelfull kunnskap om ordningen og av hva tilbudet er. For det første eksisterer det ikke lenger en tilskuddsordning. Midlene ligger nå inne i rammeoverføringen, og argumentasjonen blir således meningsløs. Det viktige er imidlertid forståelsen for betydningen av varigheten på oppholdet. Nettopp varigheten åpner for de unike pedagogiske mulighetene som ligger i å ha en sammenhengende skoleuke i et nytt miljø sammen med elever fra andre skoler, og er avgjørende for gevinstene på sosial læring, livsmestring, naturforståelse og dybdelæring.

Utvalgets framstilling av departementets begrunnelse er misvisende. NLF vil igjen vise til lovarbeidet i forbindelse med vedtaket i juni 2019. Den viser at departementet selvsagt har en langt bredere forståelse av hva leirskole er og begrunnelse for at det forutsetter **minst** tre overnattinger i sammenheng. Uttalelsen: *«Etter utvalgets vurdering er ikke dette et viktig argument for å regulere antall overnattinger»*, er en oppsiktsvekkende undervurdering av departementets begrunnelse for og forståelse av tilbudet.

All erfaring viser at varigheten på oppholdet har stor betydning for gevinstene. Derfor har NLF vært tydelig på at det bør lovfestes et fullverdig leirskoleopphold over fire overnattinger, mandag til fredag, slik tilbudet er på leirskolene i dag. Det bygger på årevis med erfaring og pedagogisk utviklingsarbeid. Uten et krav til varighet, vil det ikke være et leirskoletilbud i ordets rette betydning. Ved siden av at oppholdet skal være i et nytt miljø og med natur som et sentralt element i opplæringen, er varigheten en skoleuke kjennetegnet på leirskole.

Etter at det i lovteksten ble lagt inn "minst tre overnattinger", erfarer leirskolene en tendens til at kommuner nedjusterer oppholdet til lovens minstekrav. Det er svært uheldig.

Et leirskoleopphold har alltid vært over en skoleuke, og det pedagogiske opplegget er bygget for det. Nå opplever leirskoler at noen klasser blir hentet hjem på torsdag, mens resten av elevene skal bli til fredag som det er lagt opp til. Det oppleves veldig urettferdig for de elevene som må reise før leirskolen er slutt, og det skaper en uheldig uro rundt leirskoleoppholdet for alle. Hjemreise blir samtaletema allerede på onsdag morgen. Utbyttet av oppholdet blir klart redusert ved slike amputerte opphold. Denne utviklingen undergraver kvaliteten i det veletablerte leirskoletilbudet, skaper uheldige situasjoner og er ødeleggende for alle parter.

Kommentarer til kap. 46.10

Her viser utvalget at de anser det som nyttig å ivareta leirskoletilbudet, men utvalget åpner kun for at det skal ivaretas gjennom løse økonomiske insentiver. Som allerede nevnt i avsnitt knyttet til *Kommentar til kap. 43.8.2*, viser over 50 års erfaring at det ikke holder. Norsk Leirskoleforening støtter imidlertid en videreføring av øremerket tilskudd til opplæringen på leirskole, og det er uheldig at den er tatt bort. Men det er helt avgjørende at lovfestingen samtidig videreføres for å sikre alle elever tilbudet. Vi går nå over på forslaget om å fjerne nåværende §10-3.

B) Kommunalt ansatte leirskolelærere og kompetansekrav

Også når det gjelder utvalgets forslag om å slette lovens § 10-3, stiller NLF spørsmål ved om utvalget forstår leirskoleordningen og konsekvensen av et slikt forslag. Hensikten med bemannet leirskole er at brukerskolen kommer til et gjennomarbeidet og trygt pedagogisk opplegg, forankret i det til enhver tid gjeldende lovverk. Det sikres nettopp gjennom kravet til kommunalt ansatt undervisningspersonale. I det ligger krav til både kommunalt styrt ansettelse, til pedagogisk utdanning, relevant faglig kompetanse og pedagogisk utviklingsarbeid. Dette ligger i dag til grunn for driften ved alle landets leirskoler. Slik har det alltid vært, og det er en forutsetning for at leirskoler skal bli anbefalt av Norsk Leirskoleforening. Det er ut fra denne anbefalingsordningen skolene velger sine leirskoletilbud.

Utvalget skriver i **kap. 38.2**, og legger til grunn i sin utredning, at «*den som eier leirskolen, står fritt til å tilsette det personalet som er best egnet*».

Dette bygger utvalget på det at det ikke er gitt forskrift om kompetansekrav, jf. lovens § 10-3 annen setning. Dette er en feil slutning som står i direkte motstrid med bestemmelsens første setning. I denne slås det fast at «*Undervisningspersonalet ved leirskoler med fast pedagogisk utdanning skal være tilsatt i den kommunen der leirskolen ligger*».

Det er klart ut fra bestemmelsen at leirskolelæreren skal være kommunalt ansatt. I dette ligger selvsagt at det er kommunen som står for ansettelsen, ikke den enkelte leirskoleeier. At leirskoleeier kan gi uttrykk for sine ønsker og bli hørt i ansettelsesprosessen, er en annen sak.

Det er også feil å oppgi at det ikke har blitt stillet kompetansekrav til undervisningspersonalet ved faste leirskolesteder siden 2002. Det har hele tiden vært en ufravikelig praksis som er viktig for sikkerhet og kvalitet i tilbudet. *Leirskolelærere* er ansatt i vertskommunene, har stillingskode som øvrige lærere i kommunen, og oppfyller nødvendige krav til pedagogisk utdanning. Opphold på leirskole er opplæring i tråd med læreplanmål, og læreplanmål ivaretas av pedagogisk utdannet personale, på lik linje som i øvrige fag i skolen. I §10-3 står det

direkte henvist til *pedagogisk bemanning* når det gjelder ansatt undervisningspersonale på leirskoler, og i det ligger selvsagt krav til pedagogisk utdanning til ansatte på leirskoler, som i det øvrige skoleverket. At denne bemanningen skal være kommunalt ansatt slås som nevnt fast i §10-3, hvilket er viktig i et obligatorisk grunnskoletilbud som leirskole med ulike eier- og driverløsninger.

Den tidligere forskriften for leirskolevirksomhet la gode føringer for leirskoletilbudet. (Se nedenfor.) Denne har bidratt til å gi ordningen den kvalitet og anerkjennelse leirskole har fått. Forskriften reflekterer forståelsen av §10-3 når det gjelder leirskolenes undervisningspersonale. Ved overgangen til någjeldende opplæringslov, var ikke intensjonen å endre på leirskoleordningen. Tvert om, tilbudet ble sett på som så viktig at ved innføringen av gratisprinsippet ble rammeoverføringsmidlene til elevenes reise og opphold øremerket i en toårig overgangsperiode for å sikre videreføring av leirskoleopplæringen.

Det står følgende om bemanningen i den tidligere forskriften:

§ 6 – Leirskolar med bemanning

Det pedagogiske personalet skal ha godkjend lærarutdanning og vere tilsett i vertskommunen. I tillegg kan det innanfor rammetimetallet tilsetjast instruktør/assistent. Det pedagogiske personalet ved leirskolen er ansvarleg for det pedagogiske opplegget. Ein av leirskolelærarane må ha eit pedagogisk-administrativt ansvar.

Vi ser at det i **kap. 38.3.1** henvises til KS i argumentasjonen på punktet om undervisningspersonalet på leirskoler. Vi vet at KS ønsker et best mulig pedagogisk tilbud for sine brukerkommuner, og vil ha fordel av å ha kommunal kontroll på leirskolenes undervisningspersonale. Det innebærer heller ikke noen ekstra utgift. Kostnaden for leirskolelærerne har i alle år blitt dekket av staten gjennom øremerket tilskudd, midler vertskommunene ellers ikke ville få. Det bør videreføres. Opplæringslovens §10-3 gir kommunal styring og kontroll. Det er over 50 vertskommuner for leirskoler, og tilbudet gagnar også vertskommunenenes egne elever gjennom deres mulighet til å benytte den lokale leirskolen på dagsopplegg og enkeltovernattinger for egne skoler. Erfaringen er at samarbeidet mellom leirskoleeier/-driver og vertskommune i all hovedsak fungerer svært godt. Vi er glad for det gode samarbeidet, og ordningen avhenger av at kommuner er villig til å ta ansvar for det pedagogiske i leirskoledriften. Og det gjør mange kommuner med gjensidig glede.

Utvalget velger til sist i kap. 38.3.1 å sitere KS på dette:

«Paragraf 10-3 om personell ved leirskoler:

Kompetansekrav og detaljer rundt tilsettingen bør ikke reguleres i opplæringsloven fordi leirskolene er organisert svært ulikt.»

Det er ikke et viktig argument, men snarere uforståelig. Ulikhetene mellom leirskolene går på forhold som aktivitetstilbud, type natur, sesong og eierskap. Det er over hode ikke til hinder for kompetansekrav og kommunalt ansatt undervisningspersonale. Tvert om. En lik organisering på undervisningsdelen, med kommunalt ansatte leirskolelærere, er en styrke for og sikkerhet i ordningen. Dette har også fungert godt i alle år.

Kompetansekrav til leirskolelærere, uavhengig av type leirskole, er viktig med tanke på et godt pedagogisk tilbud for elevene. Medfølgende lærere har ikke kompetanse eller erfaring til

å påta seg det arbeidet leirskolelærerne gjør. Det er nettopp tryggheten på og tilliten til velkvalifiserte leirskolelærere som gjør at lærerne våger og kan ta med seg klassen sin på leirskole, i ulike naturmiljøer, ut på sjøen, opp i fjellet, til ulike årstider og i all slags vær. Et annet og ikke ubetydelig moment i dette, er det pedagogiske oppleggets uavhengighet til stedets økonomiske interesser og drift, enten det er en privat eier, en stiftelse, ideell forening eller religiøs organisasjon. Denne uavhengigheten er essensiell for leirskoleordningens integritet. Den er en trygghet for brukerkommunene, samtidig som den sikrer høy kvalitet og legitimitet i det pedagogiske opplegget.

Disse forholdene er også grunnen til at det er og alltid har vært et skille mellom statens dekning av henholdsvis opplæringskostnaden på leirskole, og utgiftene til elevenes reise, kost og losji. Etter lovfestingen er begge lagt inn i innbyggertilskuddet, men faktureres fortsatt hver for seg. Det er ryddig, oversiktlig og nødvendig i et skoletilbud som er en del av den offentlige grunnskolen.

TIDLIGERE FORSKRIFTER

Dagens leirskoleordning, gjeldende rundskriv og departementets budsjettkommentarer bygger på den utgåtte forskriften nedenfor. Den er et resultat av en utviklingsprosess og kvalitetsarbeid gjennom årtier. Dagens anbefalingsordning av leirskolene er basert på denne forskriften. En tilsvarende forskrift bør inn i forbindelse med ny opplæringslov for å sikre kvaliteten i tilbudet til beste for kommunene, skolene og elevene.

I forbindelse med innføringen av nåværende opplæringslov, var det ingen politiske føringer på at leirskoletradisjonen skulle forandres. Tvert om. Ordningen i dag er videreført innenfor det rammeverk som den tidligere forskriften setter. Intensjonen er den samme, selv om forskriften for øvrig ikke er oppdatert med tanke på lovhenvisninger.

FORSKRIFTER FOR LEIRSKOLEVIRKSOMHET

§ 1 – Definisjon

Leirskole er grunnskoleundervisning lagd til ein stad der miljøet skil seg frå elevane sitt heimemiljø. Eit leirskoleopphald skal ha minst 3 overnattingar. Undervisninga kan leggjast til ein stad der lærarane, elevane og foreldre sjølve står for opplegget (sjøbergingsopphald, ubemanna leirskole), eller til ein leirskole med pedagogisk bemanning.

§ 2 – Formål

Ein del av undervisninga kan etter lov om grunnskolen paragraf 7 nr. 3 givast som leirskole. Det spesielle med leirskoleundervisninga er å gi elevane høve til å lære andre miljø å kjenne, til sosialt samvær og til opplevingar av ein annan art enn i heimemiljøet. Leirskolen skal vere eit tilbod til alle elevgrupper.

§ 3 – Økonomi og tilskott

Staten gir 100% tilskott til eitt leirskoleopphald pr. klasse på inntil ei veke i løpet av grunnskolen etter ein kostnads-faktor pr. time. Stortinget fastset kostnadsfaktoren. Det kan

søkjast refusjon for inntil 37 timar pr. veke (full veke). Tilskottet vert utbetalt til heimkommunane for dei klassane som har vore på leirskole, kvart år avgrensa oppover til 1/9 av alle klassane i kommunen. For skolar som får tilskott etter lov om tilskott til private grunnskolar m.v. er kostnadene til leirskoleopphald rekna inn i tilskottsgrunnlaget.

§ 4 – Lokale

Bygningane må vere lagde til rette for funksjonhemma, og dei må vere godkjende av brannvesenet og helsestellet i kommunen

§ 5 – Ubemanna leirskole/sjølbergingsopphald.

Medfølgjande lærar har ansvaret for undervisningsopplegget og undervisninga ved leirskole der foreldra, elevane og lærarane saman står for opplegget. Ein må sørge for elevane sin tryggleik under heile opp-haldet. Utanom undervisningstida må ein vaksen til kvar tid ha hovudansvaret for tilsyn med elevane

§ 6 – Leirskolar med bemanning

Det pedagogiske personalet skal ha godkjend lærarutdanning og vere tilsett i vertskommunen. I tillegg kan det innanfor rammetimetallet tilsetjast instruktør/assistent. Det pedagogiske personalet ved leirskolen er ansvarleg for det pedagogiske opplegget. Ein av leirskolelærarane må ha eit pedagogisk-administrativt ansvar. Leirskoleeigaren er ansvarleg for tilsynsopplegget (omfang, tidspunkt og ansvar). Ein må sørge for elevane sin tryggleik under heile opphaldet. Leirskolen pliktar å gjere opplegget kjent før klassar tingar plass. Medfølgjande lærar skal ta del i undervisninga og tilsynet med elevane. Leirskoleeigaren og vertskommunen må regulere samarbeidet gjennom avtale. Minste rammetimetall er 37 timar pr. veke pr. klasse, jfr. prgr. 3.

§ 7 – Endring i andre forskrifter

Forskrift om grunnskolen prgr. 3-1 nr. 1 andre ledd vert oppheva. § 8 – Iverksetjing Reglane her gjeld frå og med 1. august 1993.

LEIRSKOLEOPPLÆRING I FREMTIDAS SKOLE – FORANKRINGER I NYTT LÆREPLANVERK, KUNNSKAPSLØFTET LK20

Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen

På leirskolene er målsetningene i overordnet del av læreplanen styrende når opplæringen planlegges.

Opplæringas verdigrunnlag

Leirskolene bygger sin praksis på verdiene i opplæringslovens formålsparagraf.

Formålsparagrafen uttrykker verdier som samler Norge som samfunn. Verdiene er grunnlaget for vårt demokrati og skal hjelpe oss å leve, lære og arbeide sammen i en kompleks samtid og i møte med en ukjent framtid. De felles verdiene bygger på kristen og humanistisk arv og tradisjon. De kommer også til uttrykk i ulike religioner og livssyn, og de er forankret i menneskerettighetene.

Disse verdiene er grunnmuren i leirskolens virksomhet. De gjøres levende og får betydning for hver enkelt elev i skolefellesskapet gjennom formidling av kunnskap og utvikling av holdninger og kompetanse. Verdiene preger leirskolens og leirskolelærernes møte med elevene. Elevens beste skal alltid være det grunnleggende hensyn. Det vil alltid være spenninger mellom ulike interesser og syn. Leirskolelærere bruker derfor sitt profesjonelle skjønn slik at den enkelte ivaretas best mulig i møte med fellesskapet.

Se link: [forankringer til formålsparagrafen](#) på leirskole.no under fanen Lovverket

Tverrfaglige temaer

All undervisning på leirskolen har et tverrfaglig fokus med utgangspunkt i de naturgitte forutsetningene til den enkelte leirskole. På leirskolene legges det til rette for læring og mestring innenfor de tre tverrfaglige temaene som er beskrevet i overordnet del av læreplanen. Gjennom arbeid med disse teamene skal elevene forstå hvordan vi gjennom kunnskap og samarbeid kan finne løsninger og hva sammenhengen mellom handling og konsekvens er.

Folkehelse og livsmestring:

Dette temaet skal fremme god psykisk og fysisk helse og skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte. Mestring i bred forståelse er et nøkkelord i leirskoleidéen.

Demokrati og medborgerskap:

Temaet demokrati og medborgerskap skal gi elevene kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler, og gjøre dem i stand til å delta i demokratiske prosesser. De skal øve opp evnen til å tenke kritisk, men også å respektere uenighet. I møtet med andre elever og nye opplegg på leirskolen vil verdier som dette bli løftet fram i leirskolens praktiske miljø og forståelige form.

Bærekraftig utvikling:

Bærekraftig utvikling som et tverrfaglig tema skal legge til rette for at elevene kan forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, og hvordan de kan håndteres. Gjennom arbeid med dette temaet skal elevene utvikle kompetanse som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst. Elevene skal få forståelse for at handlingene og valgene til den enkelte har betydning. Det blir særlig godt synlig på en praktisk måte gjennom leirskoleopphold.

FAGFORNYELSEN – FAGPLANER

Som nevnt tidligere er målsetningene i overordnet del av læreplanen styrende når opplæringen på leirskolen planlegges. Men undervisningen berører også mange av kompetansemålene i fagplanene.

På leirskolen jobber vi tverrfaglig med mange fag. Mange av kompetansemålene vil elevene alltid nærme seg gjennom leirskoleopplæring, mens måloppnåelse på noen områder vil variere med om man er på leirskole på fjellet, i skogen eller ved kysten, og avhengig av årstider, vær, grupper osv.

Et godt arbeid ved hjemskolen i forkant og etterkant av leirskoleoppholdet vil styrke gevinstene og øke graden av måloppnåelse. Derfor er leirskolens forankring til grunnskolen viktig.

I tabellen under framkommer hvilke kompetansemål etter 7. trinn som leirskolene bidrar til måloppnåelse på. Kompetansemålene er koblet mot tverrfaglige temaer fra overordnet del og kjerneelementer i faget.

Tabellen er ikke utfyllende og enkelte leirskoler kan ha undervisningsopplegg som omfatter flere kompetansemål.

Fag	Kompetansemål	Tverrfaglige tema	Kjerneelement
Norsk	Lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler	Demokrati og medborgerskap	Kritisk tilnærming til tekst. Muntlig kommunikasjon
Norsk	Presentere faglige emner muntlig med og uten digitale ressurser		Muntlig kommunikasjon. Språket som system og mulighet
Norsk	Beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål		Muntlig kommunikasjon
Samfunnsfag	Utforske hvordan mennesker i fortida livnærte seg, og samtale om hvordan sentrale endringer i livsgrunnlag og teknologi har påvirket og påvirker demografi, levekår og bosettingsmønstre	Bærekraftig utvikling Folkehelse og livsmestring	Undring og utforsking Bærekraftige samfunn Samfunnskritisk tenkning og sammenhenger. Identitetsutvikling og fellesskap
Samfunnsfag	Beskrive geografiske hovedtrekk i ulike deler av verden og reflektere over hvordan disse hovedtrekkene påvirker menneskene som bor der	Bærekraftig utvikling	Bærekraftige samfunn Samfunnskritisk tenkning og sammenhenger
Samfunnsfag	Utforske ulike sider ved mangfold i Norge og reflektere over menneska sine behov for å være seg selv og for å høre til i fellesskapet	Demokrati og medborgerskap Folkehelse og livsmestring	Undring og utforsking Demokratiforståelse og deltakelse
Samfunnsfag	Drøfte hva likeverd og likestilling har å si for et demokrati, og utvikle forslag til hvordan en kan motarbeide fordommer, rasisme og diskriminering	Folkehelse og livsmestring Demokrati og medborgerskap	Undring og utforsking Samfunnskritisk tenkning og sammenhenger. Identitetsutvikling og fellesskap Demokratiforståelse og deltakelse

Fag	Kompetansemål	Tverrfaglig tema	Kjerneelement
Samfunnsfag	Reflektere over hvordan kommersiell påvirkning kan virke inn på forbruk, personlig økonomi og selvbilde	Folkehelse og livsmestring	Samfunnskritisk tenkning og sammenhenger Identitetsutvikling og fellesskap
Samfunnsfag	Gi eksempler på hva lover, regler og normer er og hva slags funksjoner de har i samfunnet, og reflektere over konsekvenser av å bryte dem		Undring og utforskning. Samfunnskritisk tenkning og sammenhenger.
Samfunnsfag	Reflektere over hvordan møte mellom mennesker har bidratt til å endre hvordan menneskene har tenkt og ulike samfunn har vært organiserte	Folkehelse og livsmestring Demokrati og medborgerskap	Undring og utforskning Samfunnskritisk tenkning og sammenhenger. Identitetsutvikling og fellesskap Demokratiforståelse og deltakelse
Naturfag	Stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar	Demokrati og medborgerskap	Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter
Naturfag	Skille mellom observasjoner og slutninger, organisere data, bruke årsak-virkning-argumenter, trekke slutninger, vurdere feilkilder og presentere funn	Demokrati og medborgerskap	Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåte
Naturfag	Gi eksempler på hvordan naturvitenskapelig kunnskap er utviklet og utvikler seg	Demokrati og medborgerskap	Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåte
Naturfag	Gi eksempler på hvordan tradisjonell kunnskap har bidratt og bidrar til naturvitenskapelig kunnskap	Demokrati og medborgerskap	Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåte
Naturfag	Reflektere over hvordan teknologi kan løse utfordringer, skape muligheter og føre til nye dilemmaer	Bærekraftig utvikling Folkehelse og livsmestring Bærekraftig utvikling	Teknologi
Naturfag	Gjøre rede for hvordan organismer kan deles inn i hovedgrupper, og gi eksempler på ulike organismers særtrekk		Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter Jorda og livet på jorda.
Naturfag	Gjøre rede for betydningen av biologisk mangfold og gjennomføre tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nærmiljøet	Bærekraftig utvikling Demokrati og medborgerskap	Jorda og livet på jorda.

Fag	Kompetansemål	Tverrfaglig tema	Kjerneelement
Naturfag	Foreslå tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nordområdene og gi eksempler på betydningen av tradisjonell kunnskap i naturforvaltning	Bærekraftig utvikling Demokrati og medborgerskap	Jorda og livet på jorda.
Naturfag	Utforske og beskrive ulike næringsnett og bruke dette til å diskutere samspill i naturen	Bærekraftig utvikling	Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter Jorda og livet på jorda.
Naturfag	Beskrive og visualisere hvordan døgn, månefaser og årstider oppstår, og samtale om hvordan dette påvirker livet på jorda		Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter Jorda og livet på jorda.
Naturfag	Gjøre rede for hvordan det geologiske kretsløpet, platetektonikk og ytre krefter er med på å forme og endre ulike landskap	Bærekraftig utvikling	Naturvitenskapelige praksiser og tenkemåter Jorda og livet på jorda.
Matematikk	Lage og løse problem som omhandler samansette målenheter		Utforskning og problemløsning Resonnering og argumentasjon
Kroppsøving	Utforske og gjennomføre lek og spill sammen med andre i ulike bevegelsesaktiviteter	Demokrati og medborgerskap	Deltagelse og samspill i bevegelsesaktiviteter
Kroppsøving	Øve på samansatte bevegelser, alene og sammen med andre	Folkehelse og livsmestring	Deltagelse og samspill i bevegelsesaktiviteter Bevegelse og kroppslig læring
Kroppsøving	Gjennomføre aktiviteter ut fra egne interesser og forutsetninger i dans, friluftsliv, idretts-aktiviteter og andre bevegelsesaktiviteter	Folkehelse og livsmestring	Bevegelse og kroppslig læring
Kroppsøving	Bruke kart, digitale verktøy og tegn i naturen til å orientere seg i natur og nærmiljø	Folkehelse og livsmestring	Uteaktiviteter og naturferdsel
Kroppsøving	Forstå ulikheter mellom seg selv og andre og delta i bevegelsesaktiviteter som kan være tilpassa ikke bare egne forutsetninger, men òg andre sine	Folkehelse og livsmestring Demokrati og medborgerskap	Deltagelse og samspill i bevegelsesaktiviteter
Kroppsøving	Vurdere sikkerhet i uteaktivitet og naturferdsel og gjennomføre sjølberging i vatn	Bærekraftig utvikling Folkehelse og livsmestring	Uteaktiviteter og naturferdsel
Kroppsøving	Bruke nærmiljøet og utforske lokale kulturer for friluftsliv	Bærekraftig utvikling	Uteaktiviteter og naturferdsel

Fag	Kompetansemål	Tverrfaglig tema	Kjerneelement
Kroppsøving	Gjøre greie for allemannsretten under ferdsel og opphold i naturen	Bærekraftig utvikling Demokrati og medborgerskap	Uteaktiviteter og naturferdsel
Kroppsøving	Gjennomføre overnattingstur og reflektere over egne naturopplevelser	Bærekraftig utvikling	Uteaktiviteter og naturferdsel
Mat og helse	Bruke sansene til å utforske og vurdere matens smak og tekstur og til å utforske anretning av mat	Bærekraftig utvikling Folkehelse og livsmestring	Helsefremmende kosthold Bærekraftige matvaner og bærekraftig forbruk
Mat og helse	Utnytte matvarer og rester fra matlaging og reflektere over egne matforbruk	Bærekraftig utvikling	Bærekraftige matvaner og bærekraftig forbruk
Mat og helse	Utforske og presentere tradisjonelle norske og samiske metoder for å konservere mat på og kunne fortelle om råvarene som blir konserverte	Bærekraftig utvikling	Bærekraftige matvaner og bærekraftig forbruk Mat og måltid som identitets- og kulturuttrykk
KRLE	Bruke filosofiske tenkemåter i samtale og undring		Kunne ta andres perspektiv Etisk refleksjon Utforskning av eksistensielle spørsmål og svar.
KRLE	Utforske og beskrive egne og andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer	Folkehelse og livsmestring Demokrati og medborgerskap	Kunne ta andres perspektiv Etisk refleksjon
KRLE	Reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til menneskets levesett og levekår og klodens framtid	Bærekraftig utvikling Demokrati og medborgerskap	Kunne ta andres perspektiv Etisk refleksjon Utforskning av eksistensielle spørsmål og svar.

FORSLAG TIL NY OPPLÆRINGSLOV

Norsk Leirskoleforening fremmer følgende forslag til ny opplæringslov:

1)

§13-7b videreføres i ny opplæringslov, men justeres i ordlyd for å sikre et fullverdig leirskoleopphold og kvaliteten i tilbudet:

"Plikt for kommunen til å tilby leirskoleopphold eller tilsvarende skoletur:

Kommunen skal som en del av grunnskoleopplæringen tilby elevene leirskoleopphold eller en tilsvarende skoletur med minst fire overnattinger.

Departementet kan gi forskrifter for leirskolevirksomhet."

2)

§10-3 videreføres, men presiseres på ordlyd for å sikre den pedagogiske kvaliteten i tilbudet:

"Personell ved leirskoler

Undervisningspersonalet ved faste leirskolesteder skal være tilsatt i den kommunen der leirskolen ligger.

Undervisningspersonalet skal ha pedagogisk utdanning og relevant faglig kompetanse.

I tillegg kan det ansettes instruktør/assistent.

En av leirskolelærerne skal ha et pedagogisk-administrativt ansvar."